

י"ב באב התשע"ח
24 ביולי 2018

חוזר נותני שירותים פיננסיים
2018-10-12
סיווג: כללי

גילוי בחוזה הלוואה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 49(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים**) ולפי סעיף 3(ד) לחוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993, בנוסחו לפי תיקון מס' 5 (להלן – **חוק אשראי הוגן**), אני מורה כדלקמן:

1. כללי

מטרת חוזר זה להסדיר את אופן הצגת הפרטים שאותם חייב נותן שירותי אשראי לגלות ללווה באופן מלא במסגרת חוזה הלוואה, בין היתר בהתאם להוראות סעיף 3(ב) לחוק אשראי הוגן. זאת על מנת להבטיח כי בפני לווה המתקשר עם נותן שירותי אשראי בחוזה הלוואה, יהיו מוצגים באופן ברור הפרטים העיקריים הנדרשים לצורך הבנת מלוא התחייבויותיו וזכויותיו לפי החוזה.

2. תיקון החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 3 ('שמירה על ענייני לקוחות'), בפרק 1 ('כללי'), יבוא סימן ד' ('גילוי בחוזה הלוואה'), המצורף כנספח לחוזר זה.

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על כל בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים.

4. תחילה

תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 9 במאי 2019 (להלן – **יום התחילה**). הגופים עליהם חל חוזר זה רשאים לפעול על פי חוזר זה לפני יום התחילה.

דורית סלינגר
הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

חלק 3: שמירה על ענייני לקוחות

פרק 1: כללי

ד. גילוי בחוזה הלוואה

91. הגדרות

"הלוואה", "שיעור העלות הממשית של האשראי" ו-"שיעור העלות המרבית של האשראי" – כהגדרתם בחוק אשראי הוגן.
"לווה" - כהגדרתו בחוק אשראי הוגן.
"חוק אשראי הוגן" – חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, כנוסחו לאחר תיקון מס' 5 (מיום 9 באוגוסט 2017).
"נותן שירותי אשראי" – בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

92. פרטים שייכללו ויוצגו ללקוח בעסקת הלוואה של נותן שירותי אשראי

- (א) נותן שירותי אשראי יגלה ללווה במסגרת הסכם למתן הלוואה, פרטים בדבר חוזה הלוואה, על גבי דף נפרד אשר יצורף להסכם ויהווה חלק בלתי נפרד ממנו. גילוי הפרטים כאמור ייעשה בהתאם לנוסח ולמבנה שבטופס 3.1.1, 3.1.2 או 3.1.3 לפי העניין (להלן – טופס הגילוי), ורק בהתייחס לאותה הלוואה שביקש הלווה.
- (ב) עותק מטיוטת הסכם הלוואה לרבות טופס הגילוי, יימסר ללווה זמן סביר בטרם כריתת חוזה הלוואה, באופן שיאפשר ללווה לקרוא ולהבין את מהות העסקה.
- (ג) מבלי לגרוע מהאמור בכל דין, העמיד נותן שירותי אשראי את הלוואה שלא במועד כריתת חוזה הלוואה, יציג ללווה את טופס הגילוי פעם נוספת, בסמוך למועד העמדת הלוואה בפועל, לאחר שעודכנו בו כל הפרטים ככל שחל בהם שינוי לאחר כריתת הסכם הלוואה. בסעיף קטן זה, "הלוואה" – למעט הסכם מסגרת למתן אשראי או הסכם מסגרת לניכיון שטר.
- (ד) בכל עסקת הלוואה ימסור נותן שירותי אשראי לידי הלווה, סמוך לאחר מועד חתימת ההסכם, לוח תשלומים הכולל את סכומי הפירעון של קרן הלוואה לפי הידוע במועד כריתת חוזה הלוואה; לוח התשלומים יכלול גם את שיעור החזרי הריבית ככל שידועים במועד חתימת ההסכם, לפי מועדי הפירעון, ואת בסיס ההצמדה. הייתה הלוואה, הלוואה בריבית משתנה, או הלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר – יבהיר נותן שירותי האשראי ללווה כי הסכום עשוי להשתנות במהלך תקופת הלוואה, עקב שינוי שיעור הריבית או עקב ההצמדה.
- (ה) נותן שירותי האשראי לא יגבה כל תמורה כנגד מסירת הפרטים האמורים בסעיפים קטנים (ב) עד (ד).
- (ו) נותן שירותי אשראי ימסור ללווה לפי דרישתו, פרטים בדבר יתרת הלוואה של הלווה שנותרה לפירעון, בהפרדה בין מרכיבי הקרן למרכיבי הריבית נכון ליום הפקת הפרטים. פרטים כאמור יועברו ללווה באמצעות דואר אלקטרוני, ואם אין בידי הלווה כתובת דואר אלקטרוני, או אם ביקש זאת הלווה - באמצעות דואר רגיל. נותן שירותי האשראי לא יגבה כל תמורה כנגד מסירת הפרטים האמורים. הגיש לווה בקשה נוספת לקבלת פרטים כאמור במהלך תקופה של 12 חודשים מיום מסירת הפרטים, רשאי נותן שירותי אשראי לגבות תשלום סביר בעד מסירת הפרטים.

טופס 3.1.1 – ריכוז פרטים עיקריים בהסכם למתן הלוואה

לתשומת לבך, הפרטים המופיעים להלן מהווים תמצית בלבד. לקבלת מידע נוסף יש לעיין ביתר סעיפי ההסכם המצורף.

תאריך:		
הסכם למתן אשראי	פירוט	לפירוט נוסף ראה סעיף מספר XX בהסכם ¹
פרטים כלליים		
		שם נותן שירותי האשראי + מספר מזהה
		מען נותן שירותי האשראי + כתובת דוא"ל ומספר טלפון
		שם הלווה + מספר זהות
		מען הלווה
		שם הערב או הערבים + מספר זהות
		מען הערב או הערבים
פרטי הלוואה		
		סכום הלוואה
		תקופת הלוואה
		מועד העמדת הלוואה בפועל
		מועד תשלום ראשון
		הסכום שיקבל הלווה ²
		סכום שישלם הלווה עד סוף תקופת הלוואה מעל לסכום האשראי שקיבל (לא כולל הצמדה)
		סה"כ ישולם עד סוף התקופה (לא כולל הצמדה)
	ראה לוח תשלומים מצורף	פירוט תשלומים ³
ריבית והצמדה		
ריבית קבועה		
		שיעור הריבית הנומינלית ⁴
		הריבית המתואמת ⁵

¹ פירוט נוסף ככל שמוסיף מידע על עיקרי הפרטים שנדרשים להופיע בעמודה הראשונה; למקרה שלא מוסיף מידע ניתן להשחיר את המשבצת.

² נתון זה נכון למועד הצגתו והוא עשוי להשתנות בהתאם למועד העמדת הלוואה בפועל.

³ ככל שמדובר בהלוואה בריבית משתנה או בהלוואה צמודה למדד או לבסיס אחר, הסכום עשוי להשתנות במהלך תקופת הלוואה עקב שינוי שיעור הריבית או עקב ההצמדה.

⁴ שיעור הריבית נכון למועד הצגת מסמך זה – הצגת הריבית בחישוב שנת.

⁵ הריבית בחישוב שנת, מביא בחשבון גם ריבית דריבית, בהתאם למועדי פירעון הלוואה.

ריבית משתנה		
		בסיס הריבית
		מרכיבי הריבית המשתנה
		העקרונות לשינוי שיעור הריבית
		שיעור הריבית הנומינלית ⁶
		הריבית המתואמת ⁷
		תדירות שינוי הריבית ומועד שינוי קרוב או האירועים שבעקבותיהם ישונו השיעורים
הצמדה		
		סוג ההצמדה ושיעורה
		בסיס ההצמדה ומועדו
		הרכיבים שעליהם חלה ההצמדה ⁸
עמלות והוצאות נלוות להעמדת האשראי ⁹		
נתונים נוספים		
		קיומה של זכות לפירעון מוקדם ותנאיה ¹⁰
		הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי נותן שירותי האשראי לנקוט בשל אי-תשלום במועד, והתנאים לנקיטת צעדים אלה וכן התנאים להעמדת הלוואה לפירעון מיידי.
		זהות הגורם המפקח על פעילותו של נותן שירותי האשראי

נתונים נוספים בהתאם להוראות חוק אשראי הוגן		
עלות האשראי	שיעור עלות ממשית של האשראי ¹¹	שיעור עלות מרבית של האשראי
ריבית פיגורים	שיעור ריבית הפיגורים ¹²	שיעור ריבית פיגורים מרבי

⁶ שיעור הריבית נכון למועד הצגת מסמך זה – הצגת הריבית בחישוב שנתי.

⁷ הריבית בחישוב שנתי (על פי שיעור הריבית המשתנה הידועה במועד כריתת ההסכם), המביאה בחשבון גם ריבית דריבית, בהתאם למועדי פירעון ההלוואה.

⁸ קרן/ריבית.

⁹ לא כולל הוצאות שהן חלק מהליך גביית החוב.

¹⁰ במידה והם ידועים במועד הצגת מסמך זה – ראה לעניין הפרטים המפורטים בסעיף 3(ב)(11א) לחוק אשראי הוגן.

¹¹ בהתאם להגדרה שבסעיף 1 לחוק אשראי הוגן.

¹² בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית, ככל שידוע בעת חתימת חוזה ההלוואה.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

טופס 3.1.2 – ריכוז פרטים עיקריים בהסכם מסגרת אשראי

לתשומת לבך, הפרטים המופיעים להלן מהווים תמצית בלבד. לקבלת מידע נוסף יש לעיין ביתר סעיפי ההסכם המצורף.

תאריך:		
הסכם מסגרת אשראי	פירוט	לפירוט נוסף ראה סעיף מספר XX בהסכם ¹³
פרטים כלליים		
שם נותן שירותי האשראי + מספר מזהה		
מען נותן שירותי האשראי + כתובת דוא"ל ומספר טלפון		
שם הלווה + מספר מזהה		
מען הלווה		
שם הערב או הערבים + מספר מזהה		
מען הערב או הערבים		
מסגרת האשראי		
סכום מסגרת האשראי ¹⁴		
תקופת העמדת מסגרת האשראי		
מועד העמדת מסגרת האשראי		
ריבית והצמדה		
ריבית קבועה		
שיעור הריבית על מסגרת האשראי ¹⁵		
ריבית משתנה		
בסיס הריבית		
מרכיבי הריבית המשתנה		
העקרונות לשינוי שיעור הריבית		
שיעור הריבית נכון למועד הצגת מסמך זה ¹⁶		
תדירות שינוי הריבית ומועד שינוי קרוב או האירועים שבעקבותיהם ישונו השיעורים		
הצמדה		
סוג ההצמדה ושיעורה		
בסיס ההצמדה ומועדו		
הרכיבים שעליהם חלה ההצמדה		

¹³ פירוט נוסף ככל שמוסיף מידע על עיקרי הפרטים שנדרשים להופיע בעמודה הראשונה; למקרה שלא מוסיף מידע ניתן להשחיר את המשבצת.

¹⁴ הסכום שהמלווה התחייב להעמיד ללווה.

¹⁵ ריבית בחישוב שנתי.

¹⁶ ריבית בחישוב שנתי.

עמלות והוצאות נלוות להעמדת האשראי ¹⁷		
נתונים נוספים		
		קיומה של זכות לפירעון מוקדם ותנאיה ¹⁸
		הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי נותן שירותי האשראי לנקוט בשל אי-תשלום במועד, והתנאים לנקיטת צעדים אלה וכן התנאים להעמדת הלוואה לפירעון מיידי.
		זהות הגורם המפקח על פעילותו של נותן שירותי האשראי

נתונים נוספים בהתאם להוראות חוק אשראי הוגן		
שיעור עלות מרבית של האשראי	שיעור עלות ממשית של האשראי ¹⁹	עלות האשראי
שיעור ריבית פיגורים מרבי	שיעור ריבית הפיגורים ²⁰	ריבית פיגורים

¹⁷ לא כולל הוצאות שהן חלק מהליך גביית החוב.

¹⁸ במידה והם ידועים במועד הצגת מסמך זה – ראה לעניין הפרטים המפורטים בסעיף 3(ב)(11א) לחוק אשראי הוגן.

¹⁹ בהתאם להגדרת המונח לפי סעיף 15א(1) לחוק אשראי הוגן.

²⁰ בחישוב שנתי, לפי הידוע בעת הצגת מסמך זה.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

טופס 3.1.3 – ריכוז פרטים עיקריים בהסכם ניכיון שטר (לרבות הסכם מסגרת לניכיון שטר)

לתשומת לבך, הפרטים המופיעים להלן מהווים תמצית בלבד. לקבלת מידע נוסף יש לעיין ביתר סעיפי ההסכם המצורף.

תאריך:		
הסכם ניכיון שטר	פירוט	לפירוט נוסף ראה סעיף מספר xx בהסכם ¹
פרטים כלליים		
		שם נותן שירותי האשראי + מספר מזהה
		מען נותן שירותי האשראי + כתובת דוא"ל ומספר טלפון
		שם הלווה + מספר מזהה
		מען הלווה
		שם הערב או הערבים + מספר מזהה
		מען הערב או הערבים
ריבית פיגורים		
		שיעור ריבית הפיגורים ²
		שיעור ריבית הפיגורים המרבי
נתונים נוספים		
		קיומה של זכות לפירעון מוקדם ותנאיה ³
		הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי נותן שירותי האשראי לנקוט בשל אי-תשלום במועד, והתנאים לנקיטת צעדים אלה וכן התנאים להעמדת הלוואה לפירעון מיידי.
		זהות הגורם המפקח על פעילותו של נותן שירותי האשראי

¹ פירוט נוסף ככל שמוסיף מידע על עיקרי הפרטים שנדרשים להופיע בעמודה הראשונה; למקרה שלא מוסיף מידע ניתן להשחיר את המשבצת.

² כמשמעו בחוק אשראי הוגן, בחישוב שנתי המביא בחשבון גם ריבית דריבית לפי הידוע במועד ההלוואה.

³ במידה והם ידועים במועד חתימת ההסכם – ראה לעניין הפרטים המפורטים בסעיף 3(ב)(11א) לחוק אשראי הוגן.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

פרטי הניכיון (מסמך משלים) ⁴									
מספר שטר	שם + מספר	שם + מספר	תאריך פירעון השטר	סכום השטר	כל סכום שינוכה מהשטר	סכום שקיבל הלווה בפועל	שיעור העלות הממשית של האשראי	שיעור העלות המרבית של האשראי	

⁴ בהתאם להוראות סעיף 15ב(א)(2) לחוק אשראי הוגן, על מנכה שטר למסור לידי הלווה, בנוסף על טופס הגילוי, מסמך משלים טרם ביצוע ניכיון השטר, ובו פרטי הניכיון. לפיכך יש לצרף מסמך משלים זה לטופס הגילוי ביחס לכל ניכיון שטר.
⁵ ככל שידוע.

כללי

כחלק מעידוד התפתחותו של שוק האשראי החוץ בנקאי תוקן חוק הלוואות חוץ בנקאיות התשנ"ג-1993, כך שנוספו לו הגנות צרכניות על הלווים, ואף הורחבה תחולת החוק גם על תאגידי בנקאיים. במסגרת התיקונים האמורים שונה שם החוק ל"חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993" (להלן – "חוק אשראי הוגן"). לפי הוראות סעיף 3(ד) לחוק אשראי הוגן נדרש הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בתפקידו כמפקח על נותני שירותים פיננסיים, לפרסם טפסי גילוי לעניין הפרטים שיש לכלול בהסכם הלוואה, בהתאם להוראות סעיף 3(ב) לחוק אשראי הוגן.

לסעיף 92

הוראות סעיף 92 עוסקות בחובות הגילוי של נותן שירותי אשראי ללקוח, ומרחיבות את היקף הגילוי הנדרש מאת נותן שירותי אשראי בטרם ייחתם הסכם עם לווה, בהתאם להוראות חוק אשראי הוגן.

לסעיף קטן (א)

בסעיף זה מוצע לקבוע טופס גילוי אחיד לכל נותני שירותי אשראי, במסגרת עסקת הלוואה, על פי הפירוט המופיע בטופס 3.1.1 לעניין הסכם הלוואה סטנדרטי, טופס 3.1.2 לעניין הסכם מסגרת אשראי או טופס 3.1.3 לעניין הסכם ניכיון שטר. זאת על מנת לפשט את העסקאות עבור הלקוחות ולרכז עבורם את המידע הרלוונטי בדף נפרד מחוזה ההלוואה השלם.

לסעיף קטן (ב)

נותן שירותי אשראי מחויב למסור ללווה עותק מהסכם הלוואה ואת דף הגילוי האמור בסעיף קטן (א), זמן סביר בטרם חתימה על הסכם הלוואה, על מנת שיוכל לקרוא ולהבין את פרטיו.

לסעיף קטן (ג)

במקרים בהם מועד מתן הלוואה בפועל אינו מועד כריתת חוזה הלוואה, נותן שירותי האשראי מחויב להציג ללווה את טופס הגילוי פעם נוספת סמוך למתן האשראי בפועל לאחר שעודכנו בו הפרטים ככל שחל בהם שינוי לאחר כריתת חוזה הלוואה.

לסעיף קטן (ד)

נותן שירותי אשראי מחויב למסור ללווה לוח סילוקין של הלוואה במועד נטילת הלוואה, לפי הידוע במועד כריתת חוזה הלוואה.

לסעיף קטן (ה)

כחלק מסטנדרט השירות ללווה, נדרש נותן שירותי אשראי למסור את פרטי הגילוי כמפורט בסעיפים לעיל, ולפיכך אינו רשאי לגבות כל תמורה על מסירת עותק מטיוטת הסכם הלוואה לרבות טופס הגילוי לפי סעיף קטן (ב) או (ג), ועל מסירת לוח הסילוקין כאמור בסעיף קטן (ד).

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

לסעיף קטן (ו)

נותן שירותי אשראי ימסור ללווה לפי דרישתו, פעם בשנה, פרטים בדבר יתרת ההלוואה שנותרה לפירעון, בהפרדה למרכיבי קרן וריבית. נותן שירותי אשראי יהיה רשאי לגבות תשלום סביר מלווה שירצה לקבל את מידע כאמור יותר מפעם אחת בתקופה של 12 חודשים.